

กลุ่มสาระการเรียนรู้: ภาษาไทย **ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕**

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง: วรรณกรรมล้ำค่า สู่ภูมิปัญญาวารินชำราบ (จำนวน ๑๒ ชั่วโมง)

เรื่อง: การอ่านจับใจความเชิงวิเคราะห์หัตถ์หนังสือ "เด็กชายแห่งสายน้ำมูลกับรัตนวาริเทพ" เวลา: ๑ ชั่วโมง

นวัตกรรม: S-SIX Model (บนโครงสร้าง Active Learning ๕ ขั้นตอน)

วัน/เดือน/ปี ที่สอน: เดือน พ.ศ. ๒๕๖๙ ผู้สอน: นางสาวศิริรันชนิภา ศิริชัยพัทธ์

๑. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ท ๑.๑: ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

- ท ๑.๑ ป.๕/๔: แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน
- ท ๑.๑ ป.๕/๕: วิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านเพื่อนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต

มาตรฐาน ท ๕.๑: เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิจาร์ณวรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

- ท ๕.๑ ป.๕/๓: อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรม

ตัวชี้วัดเฉพาะ (นวัตกรรม):

- แสดงวิธีคิดวิเคราะห์เชิงระบบผ่านกระบวนการ S-SIX Model เพื่อสังเคราะห์แนวทางแก้ปัญหา

๒. จุดประสงค์การเรียนรู้ (K-P-A)

เมื่อจบกิจกรรมการเรียนรู้นี้ นักเรียนสามารถ:

๑. **ด้านความรู้ (K):** อธิบายเนื้อหา สรุปใจความสำคัญ และระบุคุณค่าทางจริยธรรมที่ปรากฏในนิทาน "เด็กชายแห่งสายน้ำมูลกับรัตนวาริเทพ" ได้ถูกต้อง
๒. **ด้านทักษะ/กระบวนการ (P):** * จำแนกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากนิทานที่อ่านได้อย่างแม่นยำ
 - วิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาและเสนอแนวทางแก้ไขผ่านกระบวนการคิดเชิงระบบ S-SIX Model
๓. **ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A):** แสดงความรักและหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น (วารินชำราบ/แม่น้ำมูล) และมีวินัยในการทำงานกลุ่ม

๓. สาระสำคัญ/ความคิดยอดเยี่ยม

การอ่านนิทานท้องถิ่นเชิงวิเคราะห์ผ่านนวัตกรรม S-SIX Model เป็นการยกระดับการเรียนรู้จากการอ่านเพื่อความบันเทิงสู่การอ่านเพื่อแก้ปัญหาเชิงระบบ โดยผู้เรียนจะใช้กระบวนการวิเคราะห์แยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น ตลอดจนการตีความสัญลักษณ์ "รัตนวาริเทพ" เพื่อสะท้อนถึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสายน้ำ นำไปสู่การสังเคราะห์แนวทางอนุรักษ์ภูมิปัญญาวารินชำราบอย่างยั่งยืน

๔. สารการเรียนรู้

๑. การอ่านจับใจความเชิงวิเคราะห์: นิทานเรื่อง "เด็กชายแห่งสายน้ำมูลกับรัตนวาริเทพ"
๒. หลักภาษา: การแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น
๓. การวิเคราะห์วรรณกรรมท้องถิ่น: การตีความคุณค่าและสัญลักษณ์เชิงระบบ
๔. นวัตกรรม S-SIX Model: (Situation, Impact, X-ray/Solution, Synthesis, Showcase, Systemic Thinking)

๕. กิจกรรมการเรียนรู้ (Active Learning ๕ ขั้นตอน บูรณาการ S-SIX Model)

ขั้นที่ ๑: กระตุ้นความสนใจ (Anticipation Set - S๑: Sparking) (๑๐ นาที)

๑. ครูเปิดวิดีโอทัศน์สั้นๆ หรือชุดภาพ "มนต์ขลังแห่งแม่น้ำมูล" ที่แสดงภาพวิถีชีวิตคนวารินชำราบในอดีต เปรียบเทียบกับปัจจุบัน
๒. ครูใช้คำถามกระตุ้นความคิด: "หากรัตนวาริเทพไม่ได้เป็นเพียงตัวละครในนิทาน แต่คือจิตวิญญาณของสายน้ำมูลที่กำลังป่วยอยู่ นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร?"

ขั้นที่ ๒: สำรวจและค้นหา (Exploration - S๒: Searching) (๑๐ นาที)

๑. นักเรียนรับใบความรู้นิทานท้องถิ่น "เด็กชายแห่งสายน้ำมูลกับรัตนวาริเทพ"
๒. กิจกรรม "นักอ่านช่างสังเกต": นักเรียนอ่านเนื้อเรื่องและใช้เครื่องหมายสัญลักษณ์ (✓ สำหรับข้อเท็จจริง / ? สำหรับข้อคิดเห็น) กำกับไว้ท้ายประโยคในเนื้อเรื่องที่ตนเองสนใจ

ขั้นที่ ๓: อธิบายและลงข้อสรุป (Explanation - S๓: Systemic Analysis) (๑๕ นาที)

๑. นักเรียนเข้ากลุ่มกลุ่มละ ๔-๕ คน เพื่อวิเคราะห์ปัญหาในนิทานด้วยโครงสร้าง S-SIX ขั้นที่ ๓ และ ๔:
 - S (Situation): ระบุเหตุการณ์วิกฤตในนิทาน (เช่น การทำลายธรรมชาติ)
 - I (Impact): วิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อเด็กชายและรัตนวาริเทพ
๒. ครูเชื่อมโยงว่าข้อมูลที่นักเรียนหาได้ ส่วนใดเป็นข้อเท็จจริงที่ปรากฏในเรื่อง และส่วนใดเป็นข้อคิดเห็นที่เกิดจากการวิเคราะห์ของนักเรียน

ขั้นที่ ๔: ขยายความรู้ (Elaboration - S๔: Solution & S๕: Synthesis) (๑๕ นาที)

๑. แต่ละกลุ่มร่วมกันออกแบบ "แผนที่รักษาใจรัตนวาริเทพ" (Solution Design) โดยเสนอวิธีแก้ปัญหาคือต้นเหตุ (X-ray) สอดคล้องกับวิถีภูมิปัญญาวารินชำราบ
๒. นักเรียนร่วมกันสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นข้อตกลงร่วมกันของห้องเรียนในการอนุรักษ์สายน้ำ

ขั้นที่ ๕: ตรวจสอบและประเมินผล (Evaluation - S๖: Showcase) (๑๐ นาที)

๑. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงานผ่านกิจกรรม "สภากาแฟวาริน" (พูดคุยแลกเปลี่ยนหน้าชั้นเรียน)

๒. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน: "วรรณกรรมท้องถิ่นคือกระจกสะท้อนภูมิปัญญา ที่สอนให้เรา
กตัญญูต่อสายน้ำเพื่อชีวิตที่สมบูรณ์"

๖. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

๑. ใบความรู้นิทานท้องถิ่น "เด็กชายแห่งสายน้ำมุลกับรัตนวาริเทพ"
๒. ชุดภาพ "อดีต-ปัจจุบัน แม่น้ำมุล"
๓. แบบบันทึกกิจกรรม S-SIX Model
๔. แผนผังความคิด (Mind Map) สำหรับงานกลุ่ม

๗. การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การประเมิน
K (Knowledge)	ตรวจแบบฝึกหัดสรุปใจความและแยกข้อเท็จจริง	แบบฝึกหัดการอ่านวิเคราะห์	ร้อยละ ๗๐ ขึ้นไป (ผ่าน)
P (Process)	สังเกตกระบวนการทำงานกลุ่มและการใช้ S-SIX Model	แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับ "ดี" ขึ้นไป
A (Attitude)	สังเกตความมุ่งมั่นในการทำงานและการเห็นคุณค่าของท้องถิ่น	แบบสังเกตพฤติกรรมคุณลักษณะฯ	ระดับ "ผ่าน"

๘. บันทึกหลังการสอน

- ผลการจัดการเรียนรู้:
- ปัญหา/อุปสรรค:
- แนวทางแก้ไข/ข้อเสนอแนะ:

ลงชื่อ.....ครูผู้สอน (นางสาวศิริรัชชนิภา ศิริชัยพัทธ์)

ลงชื่อ.....ผู้บริหาร/ฝ่ายวิชาการ (.....)